

'JA..., het lukt !'

Op dit moment gaan naar schatting ruim 2000 kinderen niet naar school. Mede als gevolg van de vele verhuizingen, de noodopvang en de wachtlijsten krijgen kinderen niet het toekomstperspectief dat zij verdienen. Vanuit LOWAN en als ISK's voelen we onze maatschappelijke verantwoordelijkheid om hier nog meer aan te doen.

Het uitgangspunt is dat ieder kind recht heeft op onderwijs en conform de leerplichtwet naar school moet. Een BSN is niet nodig en ook een illegaal in Nederland verblijvend leerplichtig kind moet naar school. Uit onderzoek blijkt dat niet naar school gaan veel invloed heeft op het wel of niet goed landen in Nederland en ook een stagnatie in de persoonlijke ontwikkeling kan veroorzaken. We zien vaak een verstoring van het dag-nacht-ritme en een risico op ongewenste dagbesteding. Een schoolloopbaan is essentieel voor een toekomstperspectief.

Ook ISK's merken dat jongeren, die lang uit het onderwijsritme zijn, een lagere motivatie en meer gedragsproblemen hebben, dan jongeren die direct naar school zijn gegaan. Zowel jongeren als de scholen hebben er veel belang bij dat het onderwijs vanaf dag één geregeld wordt. Ook financieel: de nieuwkomersbekostiging is voor 2 jaar, ongeacht de daadwerkelijk genoten onderwijstijd.

Wat lukt ISK's in het land wél? En welke oplossingen zijn er in het ISK-veld gevonden ondanks de huidige uitdagingen? Want die uitdagingen zijn er zeker. Uiteraard is iedere context anders, maar we kunnen wel van elkaar leren, hoe ingewikkeld het ook is.

Terugkerende uitdagingen binnen de toegang tot onderwijs zijn wachtlijsten en het aantal instroommomenten dat door sommige ISK's wordt gehanteerd. Vaak genoemde redenen hiervoor zijn:

- Personele tekorten
- Huisvestingsproblemen
- Onrust in het team
- Onrust in de school

Hoe organiseer je personeel?

Het vinden van personeel is een uitdaging. Toch zijn er diverse manieren om te werven, zoals via de geëigende kanalen (o.a. Meesterbaan), het gebruik van sociale media en het inzetten van het eigen netwerk. Ook de samenwerking met andere ISK's in de regio's, goede contacten met lerarenopleidingen en het gebruik van uitzendbureaus (waaronder de speciale studentenuitzendbureaus of Stichting Proefwerk) kunnen hierbij helpen. Denk daarnaast ook aan het inzetten van 'nieuwkomers' docenten (via bijvoorbeeld Wereldburgers voor de klas of Statushouders voor de klas) en de potentiële kracht van vrijwilligersorganisaties en gepensioneerde docenten.

Ook met betrekking tot bevoegdheid is buiten de kaders denken mogelijk. Natuurlijk heeft NT2 de voorkeur, maar ook leerkrachten met een pabo-achtergrond, taaldocenten en andere docenten kunnen op een ISK ingezet worden. Affiniteit met de doelgroep en een hoge mate van flexibiliteit is belangrijk. Zo kunnen ook tijdelijke contracten gegeven worden aan potentiële docenten die bekend zijn met de doelgroep, zij hebben drie jaar de tijd om een onderwijsbevoegdheid te halen.

Denk bovendien aan de inzet van onderwijsassistenten en vrijwilligers naast bevoegde docenten, daardoor wordt het voor docenten vaak makkelijker om te differentiëren en grotere groepen te kunnen bedienen.

Hoe organiseer je huisvesting?

Ga allereerst in gesprek met de gemeente, zij zijn verantwoordelijk voor het bieden van extra huisvesting, hoe lastig dat soms ook voor hen is om te organiseren in de huidige onderwijshuisvestingsregelgeving.

Verder kun je creatief omgaan met beschikbare lokalen. Organiseer het rooster zodanig dat alle lokalen 100% bezet zijn. Les in een iets minder geschikt lokaal is altijd beter dan helemaal geen school. Kijk bijvoorbeeld goed of sommige ruimtes niet tijdelijk een leslokaal kunnen worden, plaats een kantoorcabine in een gang of in de kantine en transformeer een kantoor naar lokaal. Benut ook mogelijkheden in de omgeving, zoals een school in de buurt, een gedeelte van een kantoorpand of noodlokalen op het terrein,

Wees creatief met het rooster; plan bijvoorbeeld activiteiten buiten de school (wel in buurt) om zo fysieke ruimte in de school te creëren. Dit kan goed bij de 2e fase leerlingen. Denk aan muziek-, techniek-, kook-, kunst- of sportactiviteiten. Zet bijvoorbeeld een sportrooster extern uit, ga 4 weken padellen, skaten, judoën, fitnessen, rugbyen. Zo beschik je voor een langere periode over een extra lokaal.

Zoek de samenwerking op met ISK's in de regio. Misschien is daar wel fysieke ruimte of wellicht hebben zij de mogelijkheid om leerlingen op te nemen. Kijk in de regio of je bepaalde trajecten kunt bundelen (bijv. alfabetisering). Denk daarbij ook aan de samenwerking met taalklassen op een ROC of in het PO.

Goede voorbeelden zijn er als het gaat om uitbesteding van 16-18 jarige leerlingen aan een ROC, zij kunnen een ISK-traject invullen. Dit kan helpen om een leerling meer op maat van onderwijs te kunnen voorzien en doorstroom beter mogelijk te maken.

De leerling wordt in het VO ingeschreven in de onderbouw VO en kent geen leeftijdsgrenzen. Op basis van de inschrijving ontvangt de VO-school bekostiging voor deze leerling en besteedt het onderwijs vervolgens uit aan een VO- of MBO-instelling.

Hoe organiseer je rust in het team?

Er is al veel kennis en expertise beschikbaar over hoe je (tijdelijk) ISK-onderwijs en je nieuwe docenten zo goed mogelijk kunt voorbereiden. Attendeer nieuwe docenten op:

- De gratis NT2 e-learning van het ITTA op de [LOWAN website](#).
- De gratis online cursus van [Augeo](#) voor het VO; leer je over stress bij vluchtelingenjongeren en hoe de natuurlijke veerkracht van jongeren kan worden bevorderd. Zodat jongeren zich weer veilig voelen en weer kunnen leren.
- Naslagwerk-deel in mentormethode [Welkom op School](#).
- De instructiefilmpjes op de LOWAN site bij het NT2 Startpakket.
- Ook is er de mogelijkheid om lid te worden van de LOWAN community.
- Tips ten behoeve van welbevinden van leerlingen in nieuwkomersonderwijs vind je ook in een [tool](#) bij [Pharos](#).

Je wilt ook graag goed zorgen voor je zittend personeel. Zij moeten veel extra inspanningen leveren voor het inwerken en ondersteunen van nieuw personeel. Denk na over hoeveel ruimte je geeft binnen de normjaartaak, welke faciliteiten bied je aan (tijd, hulp van een onderwijsassistent, administratieve ondersteuning, nascholing, intervisie, werkbezoek aan andere ISK's, deelname studiedagen, een luisterend oor van de schoolleiding, enz.).

Hoe organiseer je rust in de school?

Zorg voor een goed pedagogisch klimaat. Denk bijvoorbeeld aan het aanbieden van ontbijt, het inzetten van een pedagogische conciërge, een verzuim coördinator en een vast aanspreekpunt voor de leerling (en ouders). Pas indien nodig je organisatie aan. Durf buiten de kaders te denken. Op de ISK word je niet gehouden aan een vast curriculum. Misschien moet je soms niet te perfect willen zijn.

Zorg voor een doorlopende instroom door het formeren van een intakeklas/startklas/opvangklas/beginnersklas waar doorlopend nieuwe leerlingen kunnen starten. Hier vindt de verlengde intake van de leerling plaats (observaties, leerbaarheid, sociaal emotioneel welbevinden, taalniveau (te bepalen met JIJ-

toets van Bureau ICE), rekenvaardigheid, vraag informatie op bij een eventuele vorige school). Wanneer het beeld compleet is, plaats je de leerling in een passende klas (route 1,2 of 3 en 1e of 2e fase/leerjaar). Door bij aanvang van het schooljaar ruimte te laten in alle type klassen, is het mogelijk de nieuwe leerlingen in een juiste klas te plaatsen. Mochten klassen het maximaal aantal leerlingen bereiken, dienen er nieuwe klassen geformeerd te worden.

Heeft de leerling nog geen onderwijs in Nederland gevolgd, dan kun je het LOWAN NT2 Startpakket aanbieden. Dit is zó geschreven dat elke nieuwe leerling bij elk thema in kan stappen. Krijg je tijdens het schooljaar te maken met een hele grote instroom van bijvoorbeeld AMV's, denk dan aan het starten van een TNV. In een TNV heeft een schoolbestuur de ruimte om af te wijken van bestaande regels m.b.t. het onderwijspersoneel, de onderwijsinhoud en de onderwijstijd. Dit moet bijdragen aan het verkorten en wegwerken van de wachtlijsten van de ISK's. Je hebt meer financiële armslag om een beperkter aanbod in te kunnen vullen en sneller van start te kunnen gaan.

We moeten er met elkaar voor zorgen dat er geen wachtlijsten zijn. Elke leerling heeft het recht om bij aanmelding binnen twee weken naar school te kunnen gaan, dat zou het streven moeten zijn! Zeker bij kleine aantallen nieuwe leerlingen. Nog een kleine tip, doe bij grote aantallen nieuwe aanmeldingen de intakes met een groepje collega's.

Tot slot zijn er diverse plekken waar met je meegedacht kan worden. Je staat er niet alleen voor en er is al veel expertise op het gebied van nieuwkomersonderwijs.

- Neem contact op met de regio-coördinator van OCW. Zij ondersteunen bij het aanvragen van een TNV.
- Kijk of je regio een expertisecentrum heeft en maak daar gebruik van.
- Inhoudelijk denkt LOWAN graag met je mee. Je kunt altijd contact met ons opnemen! Voor het NT2-deel kun je gebruik maken van het LOWAN NT2 Startpakket of de verkorte versie die in de tijd van de TOV voor Oekraïners is gemaakt.

Extra informatie

[LOWAN Geld en regelgeving](#)

[LOWAN Stappenplan ISK](#)

[Sardes Organiseren van nieuwkomersonderwijs](#)